

A. Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Inleiding

Deze paragraaf gaat in op ontwikkelingen binnen en buiten de organisatie die van invloed kunnen zijn op de financiële huishouding, maar nog niet financieel zijn vertaald. Hij vloeit voort uit artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en daarop van toepassing zijnde toelichting.

Achtereenvolgens gaan we in op:

- Het beleid betreffende weerstandscapaciteit en risico's.
- Een inventarisatie van de risico's.
- Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit.
- Een berekening van het weerstandsvermogen en een oordeel over het gevormde vermogen.
- Kengetallen die inzicht geven in de financiële positie van de gemeente en daaruit voortvloeiende risico's.

Conclusie:

Het weerstandsvermogen drukken we uit in een ratio (beschikbare weerstandscapaciteit / 90% van de benodigde weerstandscapaciteit) en komt uit op 10,13. Dit betekent dat ons weerstandsvermogen ruim boven de vastgestelde ratio van 1,4 uitkomt en dat we met ons weerstandsvermogen met een zekerheid van 90% alle geïnventariseerde risico's op kunnen vangen.

Het beleid betreffende weerstandscapaciteit en risico's

Het beleid op het gebied van risicomanagement en weerstandsvermogen is te vinden in de nota "Risicomanagement en Weerstandsvermogen", vastgesteld op 18 december 2012. Op 19 juni 2018 is bij de vaststelling van de 'nota reserves en voorzieningen 2018' de ratio van het weerstandsvermogen opnieuw bepaald op 1,4.

Voor de objectivering van de hoogte van het benodigde weerstandsvermogen bestaan geen wettelijke normen. Om de ratio te duiden maken we gebruik van onderstaande waarderingstabel van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) en de Universiteit van Twente:

Waardering	Ratio	Betekenis
A	> 2	Uitstekend
B	1,4 – 2	Ruim voldoende
C	1 – 1,4	Voldoende
D	0,8 – 1	Matig
E	0,6 – 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Gegeven de ratio van 10,13 betekent dit voor ons dat ons weerstandsvermogen op dit moment 'uitstekend' is.

Een inventarisatie van de risico's.

In deze paragraaf zijn de risico's opgenomen zoals die ten tijde van het opmaken van de begroting 2020 zijn geïnventariseerd. Het zijn risico's die niet op een andere wijze zijn afgedekt. Bijvoorbeeld door het afsluiten van een verzekering of het opnemen van een bedrag of voorziening in deze begroting. Dit geldt ook voor onzekerheden rondom investeringen (onder meer de Randweg en ontwikkelingen rondom A58), IMBK en grondexploitaties (wellicht De Scheper). Deze hebben een plek gekregen/krijgen een plek in de begroting dan wel meerjarenperspectief en ontwikkelingen worden verwerkt in de informatievoorziening binnen de Planning & Control cyclus.

We houden hierbij rekening met de kans dat de onderkende risico's zich zullen voordoen én de financiële impact wanneer dit daadwerkelijk gebeurt. Deze analyse is per risico gemaakt.

Algemeen

De basis voor de geïnventariseerde risico's zijn de risico's opgenomen in de jaarrekening 2018 die in juni 2019 door de raad is vastgesteld. Deze zijn geactualiseerd, mede op basis van de informatie die is ontvangen bij de opmaak van de perspectiefnota 2020-2023 en de bespreking in de vertrouwelijke raadsbijeenkomst op 26 juni 2019. Zijn er geen ontwikkelingen dan is het risico tekstueel niet anders verwoord dan omschreven in de jaarrekening 2018.

Het is de perspectiefnota 2020-2023 die leidend is geweest voor de opmaak van de onderliggende begroting 2020 e.v. Deze perspectiefnota biedt zicht op de uitvoering van hetgeen uw raad belangrijk vindt in deze raadsperiode. De volgende uitdaging is te bezien wat voor consequenties dit heeft voor de inzet van de reserves en de financiële positie van de gemeente, ook in termen van weerstandsvermogen. In overleg met de raad zullen wij bezien in hoeverre de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen aan een herziening toe is.

Voor 2020 onderkennen wij de onderstaande risico's voor de gemeente:

Sociale Leefomgeving

<u>Indicaties Jeugdzorg</u>				
Sinds 1 januari 2015 zijn we verantwoordelijk voor de indicaties en uitvoering van Jeugdzorg. Het afgelopen jaar is hard gewerkt om te komen tot betrouwbare prognoses op basis van de toegekende zorg opgenomen in de cliëntadministratie. Ook is gebleken dat meer jeugdigen bereikt worden waardoor een groter beroep is op ondersteuning.				
1.	Op dit moment is een onderzoek gaande naar de mogelijkheid om de kosten beter voorspelbaar te maken maar ook beter beheersbaar en welke verbeteringen in de bedrijfsvoering hiertoe moeten plaatsvinden.	10%	€ 300.000	€ 30.000

<u>Wmo: Beschermd Wonen</u>				
Beschermd Wonen gaat van de centrumgemeenten over naar alle gemeenten per 2021. Op dit moment heeft Eindhoven (centrumgemeente voor Oirschot) een tekort op Beschermd Wonen. Als Oirschot verantwoordelijk wordt, ook financieel, kan ook Oirschot te maken krijgen met een tekort. Het risico is dat deze ontwikkeling de gemeente als gevolg van het nieuwe verdeelmodel meer geld gaat kosten. Dit risico is latent aanwezig omdat de "dure" cliënten in de Jeugdzorg op termijn van twee tot drie jaar uitstromen naar een voorziening in het kader van Beschermd Wonen.				
2.	M.i.v. 2021 gaat dit veranderen en krijgen individuele gemeenten op basis van een nieuw verdeelmodel mid-delen. Samenwerking blijft echter noodzakelijk.	10%	€ 450.000	€ 45.000

<u>Wmo: Maximering eigen bijdrage in het kader van de Wmo</u>				
De eigen bijdrage regeling Wmo is gewijzigd. Voor iedereen die een voorziening ontvangt geldt een vaste eigen bijdrage vanaf 1 januari 2019 ongeacht de hoogte van het inkomen en het vermogen. Dit leidt tot meer aanvragen en dus uitgaven Wmo en tot minder inkomsten vanuit het CAK.				
3.	De ISD heeft de stijging voor Oirschot vorig jaar indicatief berekend op een bedrag van € 100.000. Bij de kwartaalrapportages informeert de ISD ons over de ontwikkeling van dit risico. Bij de recente rapportage van de ISD manifesteert dit risico zich al.	90%	€ 200.000	€ 180.000

<u>Wmo: Hulpmiddelen</u>				
Voor de Wmo hulpmiddelen gaat er een aanbesteding lopen. Momenteel liggen de prijzen onder de kostprijs, wat in het kader van een Amendement van Bestuur niet meer kan bij de volgende aanbesteding. Daarnaast is er sprake van prijsstijgingen en is het aantal aanbieders op de markt beperkt. Deze partijen geven aan niet langer op of onder de kostprijs in te willen schrijven.				
4.	Bij de toekenning van een voorziening kan de mate waarin het risico een financieel effect heeft worden beperkt. Anderzijds zien wij een toenemende vergrijzing die de vraag naar hulpmiddelen niet doet afnemen.	75%	€ 150.000	€ 112.500

<u>Verdeelmodel</u>				
Er komt een nieuw verdeelmodel voor de rijksbijdragen voor het sociaal domein. Daar wordt op dit moment aan gewerkt. Voor een aantal onderdelen zal in plaats van historische uitgaven een objectief model gaan gelden. Onder meer betreft dit het hiervoor genoemde Beschermd Wonen en de BUIG (Bundeling Uitkering Inkomensvoorzieningen Gemeenten).				
5.	Wij monitoren via de circulaire over de uitkering in het gemeentefonds de ontwikkelingen.	25%	€ 200.000	€ 40.000

Ondernemen

Bij het programma Ondernemen zijn geen risico's geïdentificeerd.

Ruimtelijke leefomgeving

<u>Naheffing Atterro</u>				
Het SRE en vijf andere Brabantse gewesten hebben (vertegenwoordigd door de Vereniging van Contracten, (VvC) in 1995 een verwerkingsovereenkomst met Atterro afgesloten. Dit contract startte op 1 februari 1997 en loopt op 31 januari 2017 af. In mei 2014 heeft Atterro de gemeenten geïnformeerd over het feit dat Atterro voornemens is om over de periode 2011-2014 een naheffing te factureren i.v.m. het niet voldoen aan de minimale volumeverplichtingen. Op 18 februari 2015 heeft Atterro via haar advocaat een arbitrageaanvraag naar het Nederlands Arbitrage Instituut (NAI) gestuurd. Ondertussen is een arbitraal eindvonnis				

gewezen, waaruit blijkt dat Attero geen naheffing in rekening mag brengen. Attero heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot het indienen van een vordering tot vernietiging van het vonnis. Deze vordering is zeer recent afgewezen op grond van het ontbreken van schade voor Attero.

In dezelfde kwestie hebben zij een claim weggelegd voor het jaar 2015. Het NAI heeft Attero in een tussenvonnissen in het gelijk gesteld. Partijen zijn op dit moment nog steeds met elkaar in gesprek over de hoogte van de vergoeding. Over de inhoud van deze gesprekken wordt nog geen uitspraak gedaan. Voor de periode 2016 – januari 2017 wordt eenzelfde arbitragetraject bij het NAI verwacht. Hierover is nog niets bekend.

6.	Dit risico is sterk afhankelijk van de uitkomst van juridische procedures en verschilt zeer van gemeente tot gemeente.	25%	€ 220.000	€ 55.000
----	--	-----	-----------	----------

Beheer openbare ruimte

Bodemsanering

De risico's die voor de gemeente voortvloeien uit bodemverontreiniging, zijn moeilijk vooraf in te schatten. Voor saneringsobjecten in het kader van de Wet Bodembescherming wordt de omvang van het risico sterk bepaald door factoren als eigendomssituatie en oorzaak van de bodemverontreiniging. Zoveel mogelijk worden saneringskosten opgenomen in de grondexploitaties. Daarnaast kunnen sommige kosten verhaald worden op eigenaars (bijv. bij een asbestbrand). Maar overige locaties zijn niet uitgesloten. Daarbij kan sprake zijn van het volledig voor rekening komen van de saneringskosten voor de gemeente.

7.	Verwachte bodemsanering, potentiële risico's	25%	€ 100.000	€ 25.000
----	--	-----	-----------	----------

Bodemsanering / crimineel afval

Het illegaal storten van afval, zoals XTC uit laboratoria komt steeds vaker voor in Zuid Nederland. Hoewel de dumpingen in onze gemeenten minder zijn dan in andere Brabantse gemeenten, zijn de opruimingskosten aanzienlijk.

8.	Verwachte kosten voor opruimen van dumping(en)	50%	€ 100.000	€ 50.000
----	--	-----	-----------	----------

Klimatologische omstandigheden

De klimatologische omstandigheden zijn de afgelopen jaren ingrijpend gewijzigd. Steeds meer gemeenten hebben te maken met exotische monoculturen (zoals de eikenprocessierups) waarvan de bestrijding lastig is en daarom ook duur.

9.	De kosten van de bestrijding van de eikenprocessierups bedragen inmiddels € 80.000. Soortgelijke plagen worden inmiddels voorzien rondom de aanwezigheid van mieren en culturen die leven in sparren en dennebomen.	25%	€ 250.000	€ 62.500
----	---	-----	-----------	----------

Vergoedingen kunststof verpakkingen Afvalfonds

Op basis van de Raamovereenkomst Verpakkingen tussen het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, de VNG en het verpakkende bedrijfsleven, ontvangen gemeenten een vergoeding voor de inzameling van kunststof verpakkingen, afkomstig uit huishoudens, vanuit het Afvalfonds. Daarnaast ontvangen gemeenten ook een vergoeding van het Afvalfonds voor het vermarkten van het kunststof dat als recyclebaar uit de sorteerinstallatie komt. Die vergoedingen worden uitgekeerd als voorschot. Alle gemeenten hebben de afrekening inzake het inzamelen, sorteren en vermarkten van PMD over de jaren 2015 en 2016 ontvangen. Dat de vermarkting niet zo veel opbracht als Nedvang in 2015 had ingeschat was te verwachten. Dit omdat de afzet van de grondstoffen moeilijk is in een markt waarin virgin materiaal nog goedkoper is. Hierdoor is de vergoeding die wij als gemeente ontvangen lager dan oorspronkelijk geraamd en (als voorschot) ontvangen. Met de contractpartij Veolia is er een contract waarin is opgenomen dat bij afwijkingen zij de gemeente hierin zullen compenseren. Dit financiële verschil in recycling vergoeding compenseert Veolia dan ook.

Echter blijken de opgegeven hoeveelheden gerecycled materiaal niet overeen te komen met de werkelijke hoeveelheden. Door het verschil in gerecycled materiaal ontstaat er nog een extra negatief financieel verschil in opbrengst. Hoeveel dit negatieve verschil daadwerkelijk betreft is nog onduidelijk.

Naast de afwikkelingen van 2015 en 2016 ontvangen wij jaar ook nog de afwikkelingen 2017 en 2018. De uitkomsten van deze onderhandelingen zijn nog niet bekend.				
10.	Inmiddels is een eerste concept vergoeding vastgesteld voor de jaren 2015 en 2016, deze vergoeding valt lager uit dan de uitbetaalde voorschotten. De verwachting is dat de gemeente Oirschot voor 2015 ca. € 10.000 terug moet betalen en voor 2016 ca. € 13.000.	90%	€ 50.000	€ 45.000

Een sterke gemeente

<u>Een duurzame bestuurlijke toekomst</u>				
De provincie heeft de bestuurlijke toekomst van de vijf Kempengemeenten nader bezien en op 14 februari 2018 een rapport uitgebracht: Sterk merk, sterk bestuur! In dit rapport is geconcludeerd dat vanwege de oriëntatie op zowel het stedelijk gebied als de Kempen, Oirschot een zelfstandige positie in blijft nemen binnen de Kempen. Dit heeft mogelijk gevolgen voor de samenwerking binnen de Kempen. Op 1 november 2018 hebben wij aan de provincie kenbaar gemaakt de huidige bedrijfsvoerings- en backoffice taken te handhaven binnen de Kempensamenwerking. In opdracht van de raad wordt nu een onderzoek uitgevoerd naar de toekomst van de samenwerking binnen het Sociaal Domein. Een eerste rapportage in juni 2019 heeft geleid tot een vervolgonderzoek, inclusief de financiële consequenties van de verschillende scenario's.				
11.	Zowel voor de uitvoering van werkzaamheden in het kader van de Participatiewet (vanaf 1 juli 2019) als de Jeugdwet werken wij samen op basis van een dienstverleningsovereenkomst. Dat geldt niet voor de Wmo. Mocht dit anders worden als gevolg van de besluitvorming rondom de uitkomst van genoemd onderzoek, dan leidt dit tot desintegratiekosten.	10%	€ 3.200.000	€ 320.000

<u>Verbonden partijen</u>				
Bij tegenvallende exploitaties kan aanspraak worden gemaakt op extra gemeentelijke middelen. Tot op heden worden de begrotingen van de verbonden partijen/gemeenschappelijke regelingen één op één verwerkt in de begroting van de gemeente. Verbonden partijen dienen te opereren binnen de vastgestelde begrotingen en als er tekorten ontstaan, dan dekken ze dat uit hun reserves.				
12.	Het risico bestaat dat exploitaties tegenvallen en dat vertegenwoordigers van gemeenschappelijke regelingen een beroep doen op de gemeentelijke middelen.	25%	€ 300.000	€ 75.000

<u>Schadeclaims</u>				
De gemeente kan schadeclaims ontvangen als gevolg van activiteiten die zij verricht. De vraag is of we in een dergelijke situatie aansprakelijk gesteld kunnen worden. Wij zijn daarvoor verzekerd. Het risico betreft schadeclaims, waarvoor we niet of maar deels zijn verzekerd.				
13.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Verwachte jaarlijkse schadeclaims die niet specifiek zijn gekoppeld aan dossiers ▪ Claims in het kader van rechtszaken (specifieke dossiers) 	90%	€ 18.000	€ 16.200
		25%	€ 280.000	€ 70.000

<u>Garantstellingen</u>				
In 2012 is het WBO verkocht aan Laurentius in Breda. In 2013 heeft Laurentius in 2013 haar Oirschotse bezittingen verkocht aan de corporatie Wooninc. Voor de financiering van het aandeel van niet sociale huurwoningen betrokken bij de verkoop, heeft Wooninc. een gemeentegarantie gekregen. Het risico bestaat dat Wooninc. op enig moment niet aan de rente- en aflossingsverplichtingen kan voldoen, waardoor de betrokken bank de gemeente aanspreekt op garantstelling. Tot op heden is Wooninc. een solide partner gebleken.				
14.	Het aanspreken van de gemeente op haar garantstelling.	10%	€ 9.016.730	€ 901.700

<u>Regionaal Historisch Centrum Eindhoven</u>				
Oirschot is via de gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven aangesloten bij de gemeenschappelijke archiefdienst, het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE). In de eerste helft van 2019 is een onderzoek gedaan naar de bedrijfsvoering van het RHCE. Dit naar aanleiding van de financiële en personele tekorten en de weerslag die dit heeft op de uitvoering van haar wettelijke taken en de dienstverlening aan deelnemende gemeenten. Tevens heeft de directeur verbeteringen in de bedrijfsvoering doorgevoerd. De conclusie in juni 2019 was door te gaan met het RHCE en te werken aan professionalisering en groei in digitale opslag van gegevens, met name op het gebied van ICT.				
15.	Het risico is aanwezig dat het RHCE middelen gaat vragen om de genoemde ontwikkeling vorm te geven.	25%	€ 600.000	€ 150.000

<u>ICT</u>				
In toenemende mate wordt het belang van digitalisering van gegevensverwerking belangrijk. Het Rijk gaat hiervan uit bij het verder invoeren en toetsen van basisregistraties. In Oirschot en in Kempenverband heeft dit de aandacht, onder andere het invoeren van de basisregistraties grootschalige topografie en beheer openbare ruimte. Dit heeft ook consequenties voor het voldoen aan de ENSIA-norm en de uitwerking van het informatieveiligheidsbeleid in een plan van aanpak.				
16.	Middelen zijn niet begroot, maar komen wel op de gemeente Oirschot af in welke mate is nog niet bekend.	50%	€ 100.000	€ 50.000

Totaal				€ 2.227.900
--------	--	--	--	-------------

Risicokaart

Op basis van deze inventarisatie is een risicokaart samengesteld voor onze gemeente. Aan elk risico is een risicoscore verbonden, door de kansklasse te vermenigvuldigen met de gevolgklasse. Deze methodiek maakt het mogelijk de risico's onderling te rangschikken op grootte. De risico's met het grootste risicogetal moet de hoogste prioriteit krijgen en als zodanig opgepakt worden. Het cijfer in de cel geeft het aantal risico's weer met dezelfde risicoscore. De kaart laat zien dat het om 17 verbijzonderde risico's gaat.

Kans	10% zeer klein	25% klein	50% gemiddeld	75% Groot	90% zeer groot
$x > € 1.000.000$					
$€ 500.000 < x > € 1.000.000$	1				
$€ 250.000 < x > € 500.000$	1				
$€ 100.000 < x > € 250.000$		1		1	1
$€ 50.000 < x > € 100.000$		4			
$x < € 50.000$	2	2	2		2

Aandachtspunt bij de verbijzonderde risico's is het treffen van beheersmaatregelen. Hierdoor neemt de kans dat een risico optreedt af en worden de gevolgen van een risico verkleind.

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit en oordeel over het vermogen

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit omvat de financiële middelen en mogelijkheden van de gemeente om (ondanks de werking van risicomanagement) financiële tegenvallers als gevolg van risico's op te vangen, waarvoor geen andere dekking aanwezig is en zonder het bestaande beleid aan te hoeven passen. We berekenen de beschikbare weerstandscapaciteit als de som van alle elementen uit de gemeentelijke financiën die we daadwerkelijk kunnen inzetten om niet-begrote kosten te dekken. Eén van de meest bekende posten is de algemene reserve. Maar er zijn meer mogelijkheden, zoals stille reserves, onbenutte belastingcapaciteit, de post onvoorzien en een eventueel voordelig begrotingsresultaat.

De benodigde weerstandscapaciteit moet in ieder geval hoger zijn dan de in artikel 12 van de Financiële verhoudingswet bepaalde minimumnorm. Deze norm is 2% van de som van de uitkering uit het Gemeentefonds en 2% van de belastingcapaciteit, voor 2020 een bedrag van € 588.000.

Deze ondergrens is nodig omdat zich altijd tegenvallers kunnen voordoen. Het totale benodigde weerstandstandsvermogen bedraagt derhalve € 2.815.900 (€ 588.000 voor algemene risico's en € 2.227.900 voor verbijzonderde risico's).

De volgende tabel geeft inzicht in de opbouw van de beschikbare weerstandscapaciteit weer voor onze gemeente.

Beschikbare weerstandscapaciteit per 31 december 2020	Bedrag (x €1.000)
Algemene reserve Algemene Dienst, een bedrag van € 3.700 is reeds bedoeld als reserve Weerstandsvermogen en risicobeheersing	6.393
Bestemmingsreserves	17.899
Bestemmingsreserve Grondexploitatie	1.981
Stille reserve(s) (voor zover binnen 1 jaar verkoopbaar en voor zover verkoop de continuïteit van de uitvoering niet aantast)	n.v.t.
Andere onbenutte inkomstenbronnen	0
Ondergrens weerstandscapaciteit	-/- 588
Totaal	25.685

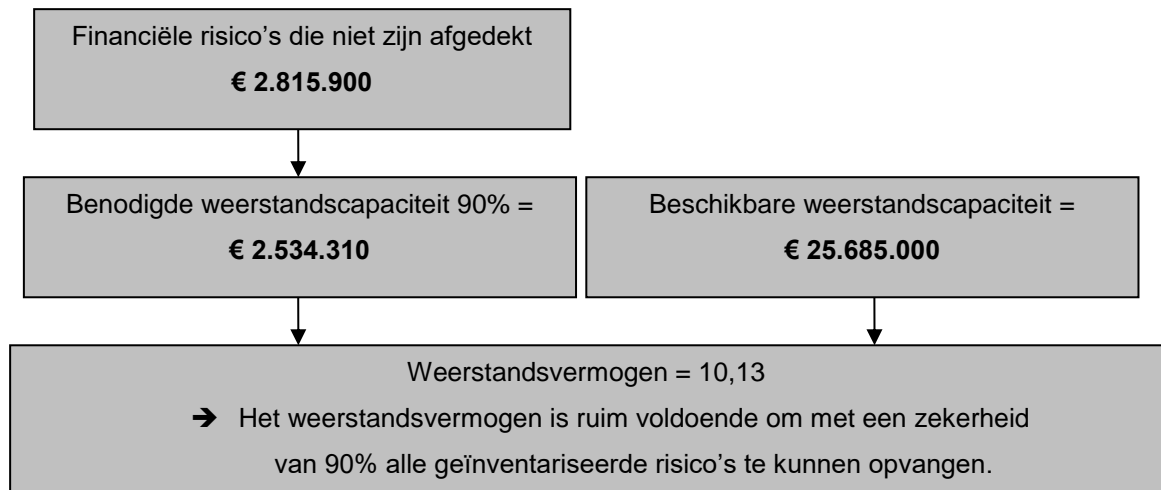
We merken op dat de overige bestemmingsreserves en de reserve Grondexploitatie/risicoreserve pas inzetbaar zijn als beschikbare weerstandscapaciteit wanneer de gemeenteraad deze als zodanig bestemd. Dat heeft natuurlijk consequenties voor de doelen waarvoor zij nu zijn bestemd.

Oordeel over het vermogen

Ratio weerstandsvermogen

Bij het bepalen van een norm (ratio weerstandsvermogen) is het wenselijk te zoeken naar een evenwicht tussen financiële soliditeit en het streven om niet onnodig geld 'op de plank te laten liggen'. Een belangrijk criterium hierbij is de kwalitatieve beoordeling van het risicomanagement. Naast inzicht in de risico's, de financiële omvang is de inbedding van het risicomanagement in de organisatie belangrijk. De raad heeft besloten dat het weerstandsvermogen een minimale ratio moet hebben van 1,4. Er is geen maximumratio ingesteld. Wanneer de ratio significant hoger uitvalt dan de minimale ratio kan volstaan worden met een lagere beschikbare weerstandscapaciteit, oftewel met lagere reserve. Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (de gekwantificeerde risico's). Bij de berekening van het weerstandsvermogen gaan we ervan uit dat niet alle risico's zich tegelijk in één jaar zullen voordoen. In onze benadering is uitgegaan van een zekerheidspercentage van 90% dat alle risico's zich tegelijk en in hetzelfde jaar zullen manifesteren (oftewel, dat 100% van de benodigde weerstandscapaciteit in dat jaar benodigd zou zijn). Daarom hebben we de totale benodigde weerstandscapaciteit (= individuele kans * impact van alle geïdentificeerde financiële risico's) vermenigvuldigd met 90%. Zie ook onderstaande figuur.

Op basis van de minimumratio van 1,4 moet in de reserve Weerstandsvermogen en risicobeheersing $1,4 \times € 2.815.900 = € 3.942.260$ zitten. De reserve is op dit moment € 3.691.700 en moet daarom aangevuld worden met een bedrag van afgerond € 250.600.

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van het weerstandsvermogen in de jaren 2013 tot en met heden weergegeven:

P&C jaarschijf	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Begroting	11,36	15,60	12,01	9,77	12,34	17,65	15,82	10,13
Jaarrekening	13,02	12,34	10,62	12,88	13,66	15,03		

Het kengetal daalt ten opzichte van voorgaande jaren omdat de beschikbare weerstandscapaciteit daalt (de aanwezige reserves) omdat deze reserves in 2019 en 2020 worden ingezet voor de realisatie van beleidsvoornemens. Wij noemen in dit kader het Volkshuisvestingsfonds (onder meer de subsidie Herbestemmingsopgave, verhuissubsidie en huurgewenning), de reserve Fysieke en Sociale Leefbaarheid (Dorpshart Spoordonk) en de reserve Beleidsprogramma (ook Dorpshart Spoordonk, sportpark Moorland en de Enck).

Alle genoemde risico's worden het komende jaar intern nauwgezet gevolgd en daar waar nodig worden passende beheersmaatregelen getroffen om risico's te beperken c.q. te elimineren. Hierover rapporteren we in de burap.

Kengetallen

Vanaf de begroting 2016 en de jaarrekening 2015 worden op grond van artikel 11 van het BBV een vijftal kengetallen in de paragraaf A opgenomen, die inzicht geven in de financiële positie van de gemeente. Daarnaast zijn in artikel 16 lid 1 van onze financiële verordening nog een vijftal

kengetallen beschreven die ook in deze paragraaf worden meegenomen. Verderop in deze paragraaf komen we daar op terug.

Verplichte kengetallen op grond van het BBV

In onderstaande tabel zijn de wettelijke verplichte kengetallen opgenomen en de ontwikkeling ervan vanaf de rekening 2015 tot en met begroting 2021. Met deze reeks maken we de trend inzichtelijk.

Kengetallen 2015-2022 In percentages	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Begro- ting 2019	Begro- ting 2020	Begro- ting 2021	Begro- ting 2022	Begro- ting 2023
Netto schuldquote	31,66	25,46	28,16	52,23	81,27	90,87	90,17	87,65
Netto schuldquote ge- corrigeerd voor lenin- gen	29,33	23,09	26,06	50,34	78,93	88,51	87,89	85,48
Solvabiliteitsratio	46,09	46,81	50,10	37,41	40,35	37,26	37,12	37,53
Grondexploitatie	17,31	6,04	5,56	-2,07	0	0	0	0
Structurele exploitatie- ruimte	1,01	-2,55	2,96	-0,98	-0,47	-0,50	-0,71	0,16
Belastingcapaciteit	123,51	124,56	106,93	106,93	105,81	105,81	105,81	105,81

Het nut van deze kengetallen wordt versterkt als we die afzetten tegen normen. Pas dan kan beoordeeld worden in hoeverre deze getallen voldoen aan de verwachtingen. In de vergadering van 24 mei 2016 van de werkgroep planning & control zijn voor onze gemeente de normen vastgesteld.

Oirschotse normen kengetallen					
Nr	Omschrijving	Goed	Voldoende		Onvold
			Ondergr	Bovengr	
1A	Netto schuldquote	< 53%	53%	72%	> 72%
1B	Netto schuldquote corr verstr leningen	< 51%	51%	69%	> 69%
2	Solvabiliteit	> 36%	26%	36%	< 26%
3	Grondexploitatie	< 28%	28%	38%	> 38%
4	Structurele exploitatieruimte	> 1,5%	0,00%	1,50%	< - 0%
5	Belastingcapaciteit	< 80%	80%	110%	> 110%

1A. Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Voor 2020 is het kengetal 81,27%. Hiermee voldoen wij niet aan onze eigen norm. Dit wordt met name veroorzaakt door het hoge investeringsniveau en de vele incidentele budgetten in de exploitatie die ten laste van de reserves worden gedekt. Het gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK) van de provincies hanteert signaleringswaarden voor de netto

schuldquote. Een percentage van < 90% wordt beschouwd als minst risicovol, een percentage in de range van 90-130% als neutraal en een percentage > 130% als meest risicovol. Met een percentage van 81,27% zit Oirschot dus in de minst risicovolle categorie. Wel zullen wij met de werkgroep planning & control bespreken of we de Oirschotse norm voor dit kengetal moeten herzien.

1B. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen (zie artikel 36 lid b en c, van het BBV). Met een percentage van 78,93% voldoen wij niet aan onze norm. Dit wordt met name veroorzaakt door het hoge investeringsniveau en de vele incidentele budgetten in de exploitatie die ten laste van de reserves worden gedekt. Het gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK) van de provincies hanteert signaleringswaarden voor de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen. Een percentage van < 90% wordt beschouwd als minst risicovol, een percentage in de range van 90-130% als neutraal en een percentage > 130% als meest risicovol. Met een percentage van 78,93% zit Oirschot dus in de minst risicovolle categorie. Wel zullen wij met de werkgroep planning & control bespreken of we de Oirschotse norm voor dit kengetal moeten herzien.

2. De solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage hoe gunstiger dit is voor Oirschot. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Met een getal van 40,36% voldoen we aan onze eigen norm.

3. Kengetal grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. In 2020 zijn alle exploitaties afgewikkeld, daarom een kengetal van 0%.

4. Structurele exploitatieruimte

Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte wij hebben om de eigen lasten te dragen c.q. welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor noodzakelijk is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent dit dat het structurele deel van de exploitatie onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. Met een kengetal van -0,47% kun je stellen dat er binnen de exploitatie structurele geen ruimte zit. Dat was de reden om in 2019 een perspectiefnota te maken. De uitkomsten hiervan vormen het dekkingsplan van de onderliggende begroting 2020.

5. Belastingcapaciteit

Dit percentage geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Een percentage onder de 100% leidt tot het wellicht meer belasting kunnen heffen. Dit is een keus van de gemeente zelf. De belastingdruk in Oirschot is hoger dan het landelijk gemiddelde.

Extra kengetalen op grond van de financiële verordening

Kengetallen 2015-2017	2016 Realisatie	2017 Realisatie	2018 Realisatie	2019 Begroot	2020 Begroot	2021 Begroot	2022 Begroot	2023 Begroot
Netto schuld per inwoner	€ 869,33	€ 716,61	€ 673,30	€ 1.611,19	€ 1.730,74	€ 1.871,87	€ 1.879,40	€ 1.869,51
Voorraden in een % van de inkomsten	18,19%	6,78%	5,16%	-5,36%	0%	0%	0%	0%
Leningen derden in een % van de inkomsten	5,73%	2,86%	0,31%	2,64%	2,67%	2,70%	2,61%	2,50%

Ontwikkeling netto schuld per inwoner

Hierbij gaan we uit van dezelfde gegevens als bij kengetal nummer 1A. Alleen zetten we dit bij nummer b af tegen het aantal inwoners, bij 1A tegen de eigen middelen.

Ontwikkeling som voorraden bouwgrond, voorraden onderhanden werken en overige voorraden als percentage van de gemeentelijke inkomsten

Vergelijkbaar met kengetal 3 van de verplichte kengetallen, met het verschil dat bij kengetal ook (handels)voorraden zoals waardepapieren / eigen verklaringen meegeteld worden.

Som leningen aan derden en leningen aan verbonden partijen als percentage van de gemeentelijke inkomsten

Wij hebben geen leningen verstrekt aan verbonden partijen. Dan resteert nog een lening aan de bibliotheek.